

FYAM's medlemsundersøgelse 2016

Forum for Yngre almenmedicinere (FYAM) er en del af Dansk Selskab for Almen Medicin (DSAM) og således en videnskabelig almenmedicinsk forening for de yngre læger, som er kommende speciallæger i almen medicin.

Formålet med undersøgelsen har været at få informationer om medlemmernes demografi, generelle holdninger til almen praksis samt ønsker til deres fremtidige arbejdsliv. Denne undersøgelse har særligt fokus på forhold vedrørende rekruttering.

Baggrunden for undersøgelsen er, at FYAM-udvalget¹ i 2012 og 2014 også har gennemført medlemsundersøgelser, som vi har haft stor gavn af primært til internt brug. Som reaktion på stor efterspørgsel fra andre organisationer og pressen har vi valgt at publicere de dele af 2016-undersøgelsen, som vi mener, kan have offentlighedens interesse.

FAKTA OM UNDERSØGELSEN

Undersøgelsen er udsendt ultimo september 2016 til alle medlemmer af FYAM, dvs. alle medlemmer af DSAM, som er under uddannelse til speciallæge i almen medicin, eller nyuddannede speciallæger indenfor det første år efter deres speciallægeanerkendelse.

Undersøgelsen består af et elektronisk spørgeskema, der er udsendt til i alt 1.457 FYAM-medlemmer. Vi har modtaget 359 besvarelser, svarende til 24,6 % af medlemmerne.

NB: Spørgsmål 13 og 14 er delspørgsmål til den gruppe med positivt svar i spørgsmål 12.

ANALYSER

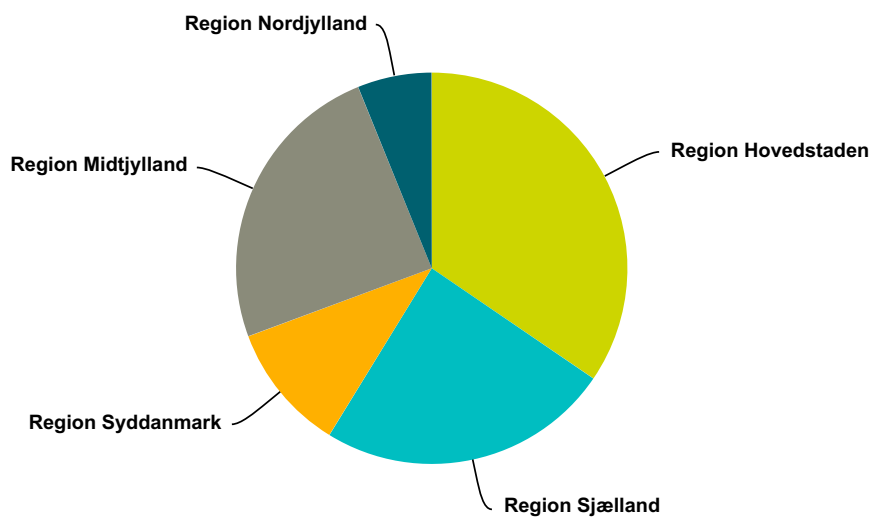
Data er simple frekvenser angivet som procentsatser, med mindre andet er anført.

REPRÆSENTATIVITET

Svarprocenten vurderes normal for en medlemsundersøgelse i en faglig videnskabelig organisation.² Svarene viser samme tendenser som de tidligere medlemsundersøgelser. Der er udført bortfaldsanalyse, som viser, at respondenterne er sammenlignelige med den samlede gruppe af medlemmer (køn og geografiske forhold). Samlet set vurderer FYAM-udvalget, at repræsentativiteten er udmærket, og at svarene kan bruges til at udtale sig om medlemmernes generelle holdninger og ønsker for fremtiden som samlet gruppe.

S1 Hvilken region arbejder du i?

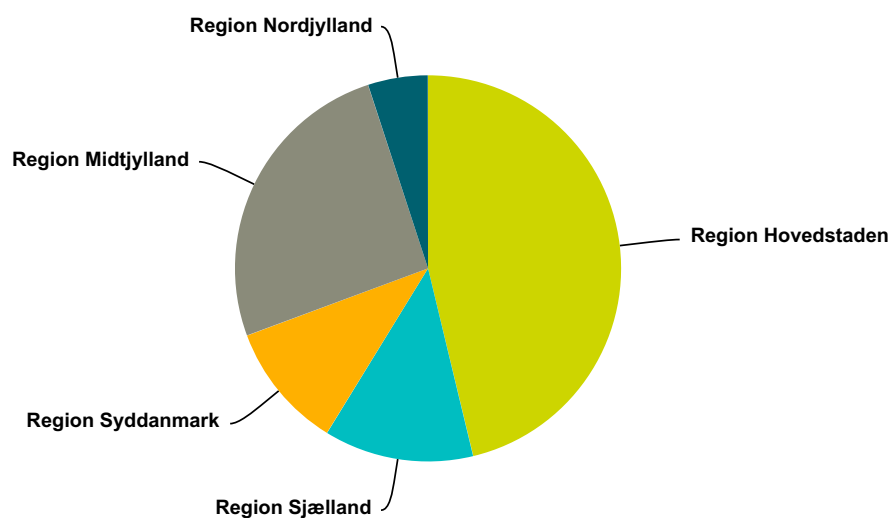
Besvaret: 359 Sprunget over: 0

Svarvalg	Besvarelser	
Region Hovedstaden	34,54%	124
Region Sjælland	24,23%	87
Region Syddanmark	10,58%	38
Region Midtjylland	24,51%	88
Region Nordjylland	6,13%	22
I alt		359

S2 Hvilken region bor du i?

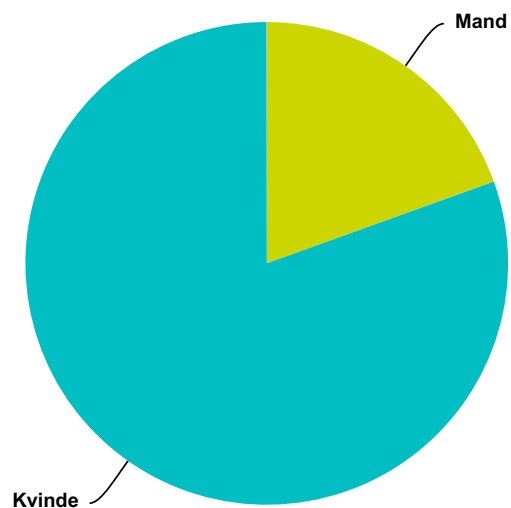
Besvaret: 359 Sprunget over: 0

Svarvalg	Besvarelser	
Region Hovedstaden	46,24%	166
Region Sjælland	12,53%	45
Region Syddanmark	10,58%	38
Region Midtjylland	25,63%	92
Region Nordjylland	5,01%	18
I alt		359

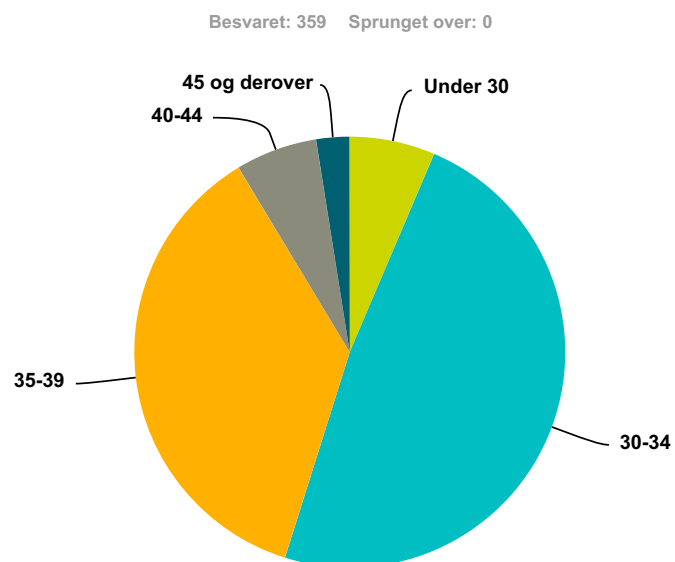
S3 Jeg er

Besvaret: 359 Sprunget over: 0

Svarvalg	Besvarelser	
Mand	19,50%	70
Kvinde	80,50%	289
I alt		359

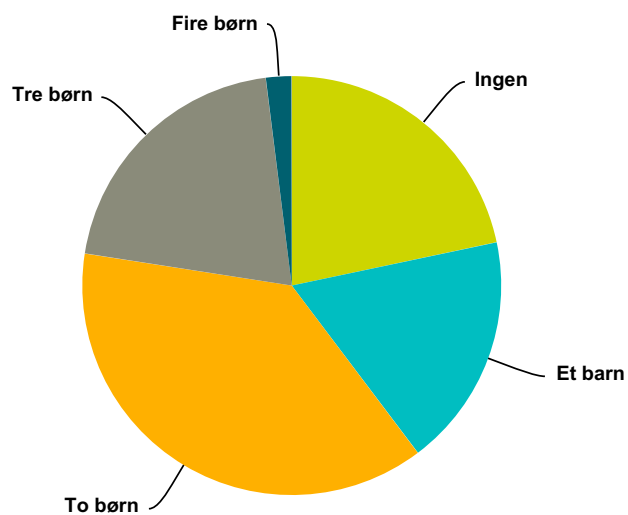
S4 Hvor gammel er du?

Svarvalg	Besvarelser	
Under 30	6,41%	23
30-34	48,47%	174
35-39	36,49%	131
40-44	6,13%	22
45 og derover	2,51%	9
I alt		359

S5 Hvor mange børn har du?

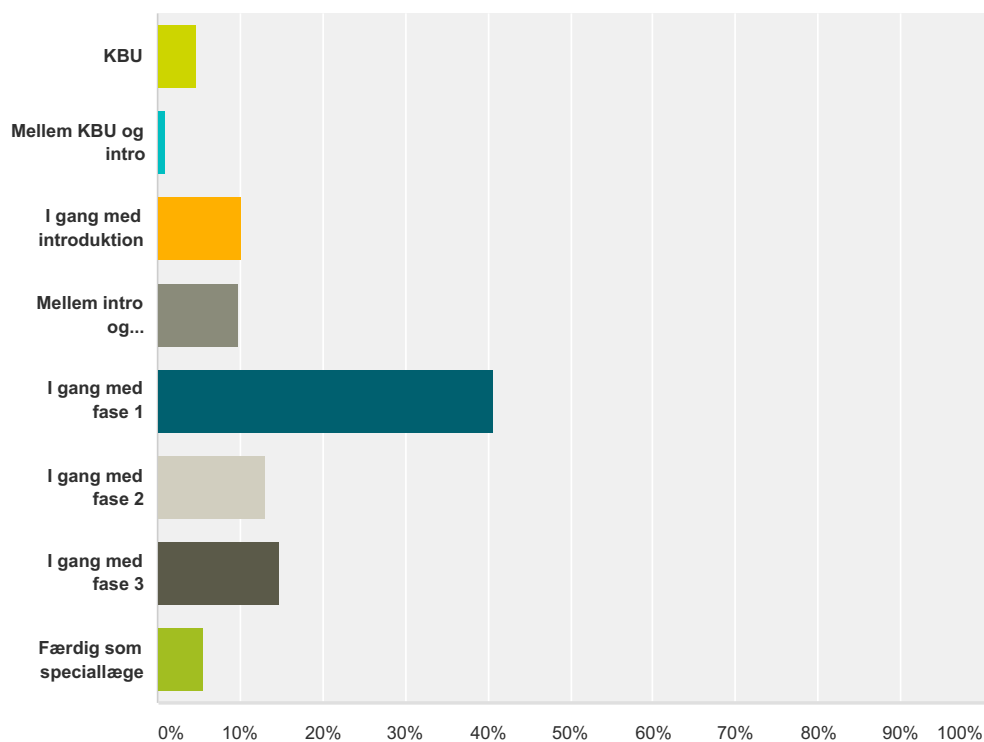
Besvaret: 355 Sprunget over: 4

Svarvalg	Besvarelser	
Ingen	21,69%	77
Et barn	18,03%	64
To børn	37,75%	134
Tre børn	20,56%	73
Fire børn	1,97%	7
Fem børn eller flere	0,00%	0
I alt		355

S6 Hvor langt er du i dit uddannelsesforløb?

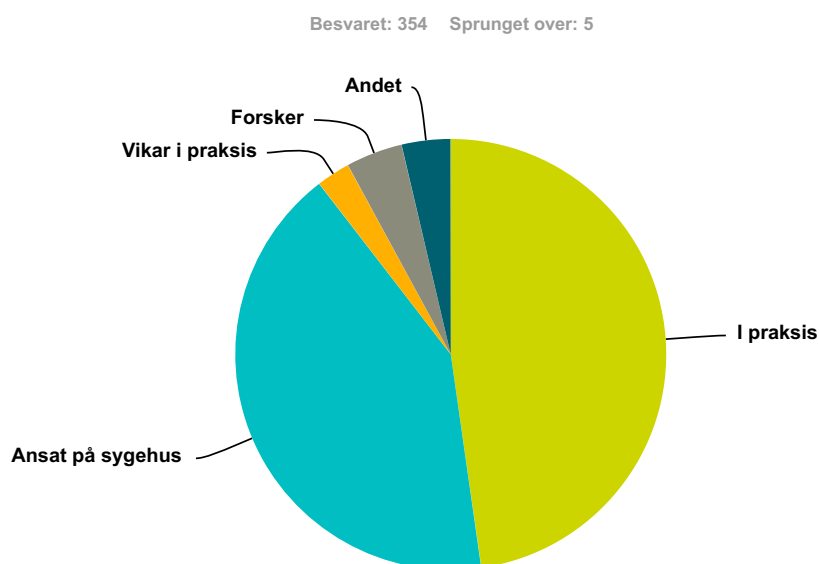
Besvaret: 359 Sprunget over: 0

Svarvalg	Besvarelser
KBU	4,74% 17
Mellem KBU og intro	1,11% 4
I gang med introduktion	10,31% 37
Mellem intro og hoveduddannelse	9,75% 35
I gang med fase 1	40,67% 146
I gang med fase 2	13,09% 47
I gang med fase 3	14,76% 53
Færdig som speciallæge	5,57% 20
I alt	359

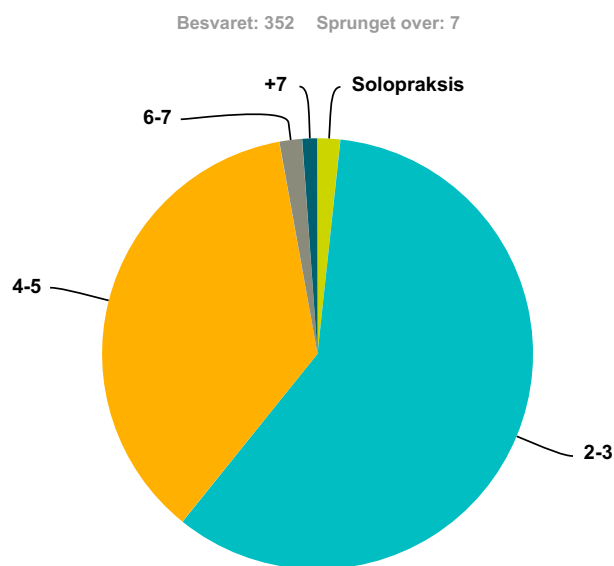
S7 Hvor er din nuværende ansættelse?

Svarvalg	Besvarelser
I praksis	47,74% 169
Ansat på sygehus	41,81% 148
Vikar i praksis	2,54% 9
Forsker	4,24% 15
Andet	3,67% 13
I alt	354

S8

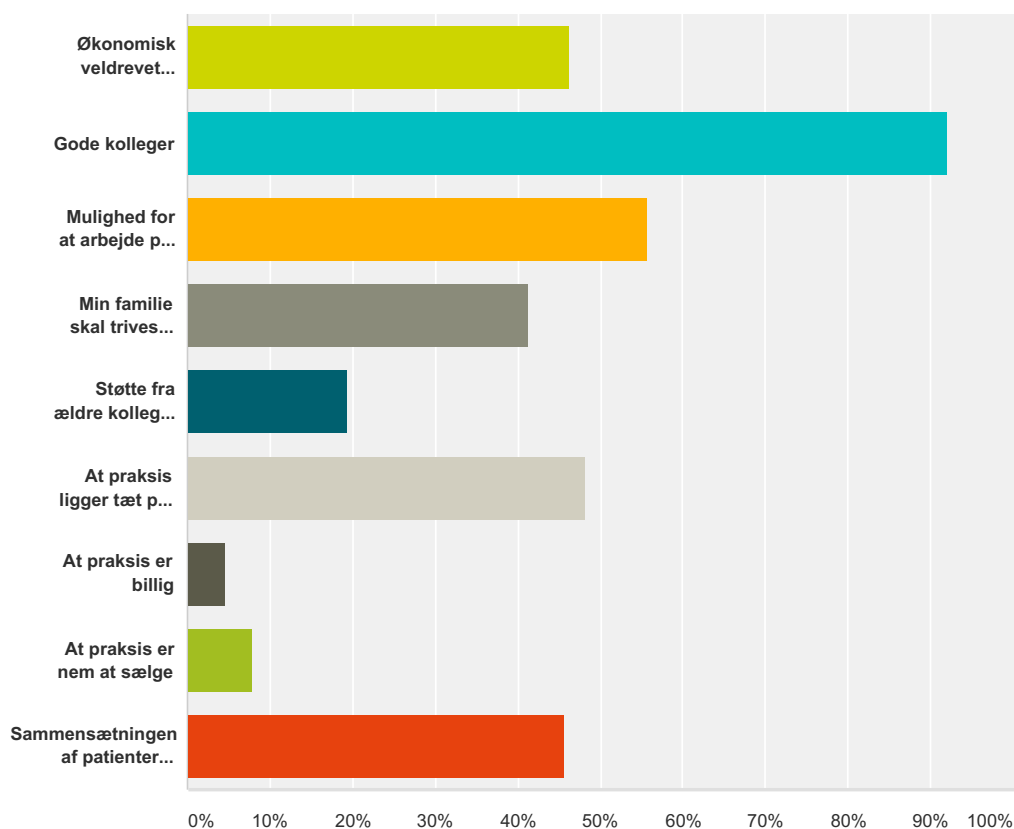
Hvis du ønsker at købe dig ind i en praksis, hvor mange læger, tror du, er ideelt?

Svarvalg	Besvarelser
Solopraksis	1,70% 6
2-3	59,09% 208
4-5	36,36% 128
6-7	1,70% 6
+7	1,14% 4
I alt	352

S9 Hvad er vigtigst for dig, når du overvejer at købe praksis? (sæt max. 4 krydser)

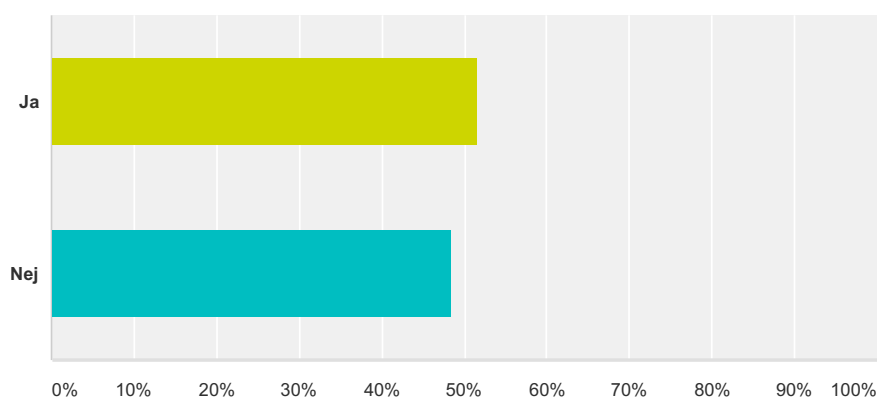
Besvaret: 354 Sprunget over: 5

Svarvalg	Besvarelser	Antal
Økonomisk veldrevet praksis	46,33%	164
Gode kolleger	92,09%	326
Mulighed for at arbejde på nedsat tid	55,65%	197
Min familie skal trives godt med beslutningen	41,24%	146
Støtte fra ældre kolleger i opstartsperioden	19,49%	69
At praksis ligger tæt på min nuværende bopæl	48,31%	171
At praksis er billig	4,52%	16
At praksis er nem at sælge	7,91%	28
Sammensætningen af patienterne i optageområdet	45,76%	162
Respondenter i alt: 354		

S10 Har du, som speciallæge, konkrete planer om at gå på nedsat tid?

Besvaret: 351 Sprunget over: 8

Svarvalg	Besvarelser	
Ja	51,57%	181
Nej	48,43%	170
I alt		351

Q11 SUBGRUPPE-ANALYSE:

For at belyse, om der er særlige forhold, der kendetegner de respondenter, der har konkrete planer om at arbejde på deltid, er der udført statistisk analyse¹ af denne subgruppe. Der er undersøgt for signifikante sammenhænge imellem planer om deltid og henholdsvis køn, alder, antal børn, i hvilken region man arbejder, og hvor langt i uddannelsen man er.

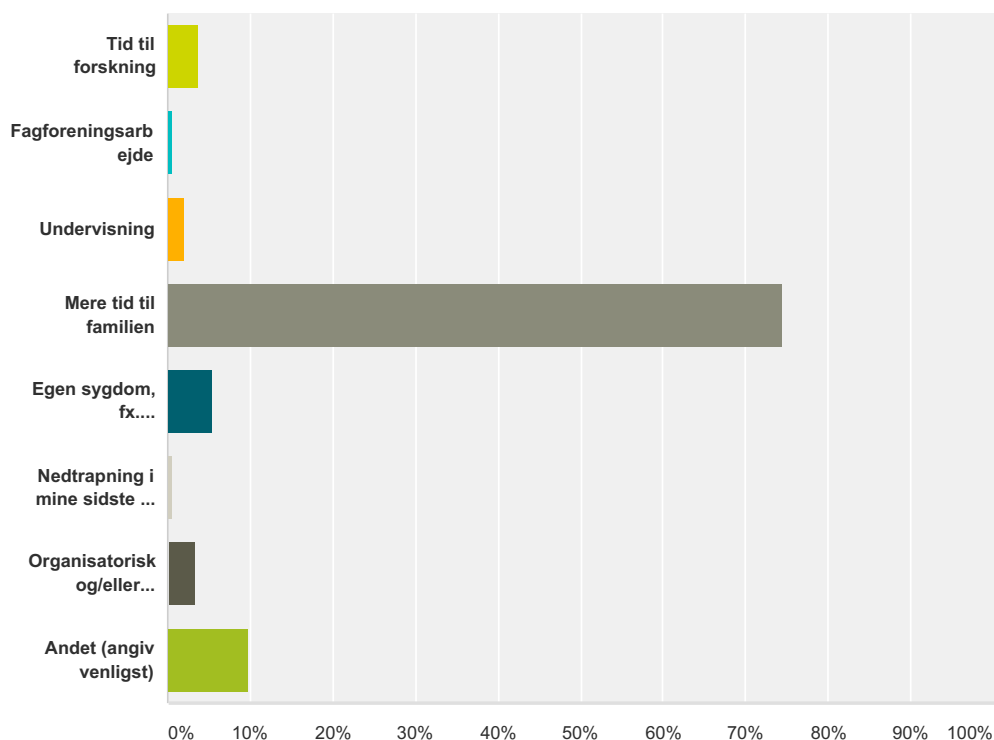
Vi finder, at signifikant flere kvinder end mænd har planer om at arbejde på deltid. Ønsket om at arbejde på deltid er afhængigt af alder, heraf flest i gruppen af 35-39-årige, hvor 60 % har planer om deltid.

Vi finder ingen forskelle på de øvrige faktorer.

NB: På grund af datasættets størrelse kan resultaterne af denne analyse kun siges at være repræsentativt for deltagerne i undersøgelsen, ikke hele populationen. Det skal også bemærkes, at analysen ikke kan identificere årsagerne til de fundne resultater, men blot beskrive dem. Yderligere oplysninger om statistisk metode mv. kan oplyses ved henvendelse.

S11 Hvis du som speciallæge har konkrete planer om at gå på nedsat tid, hvad er så årsagen hertil?

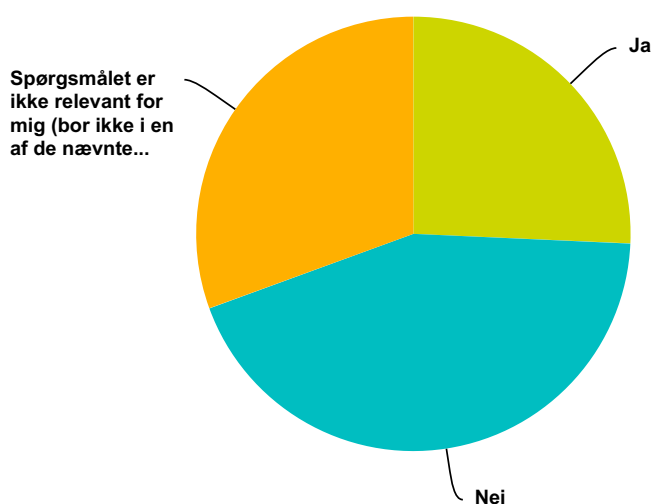
Besvaret: 184 Sprunget over: 175

Svarvalg	Besvarelser
Tid til forskning	3,80% 7
Fagforeningsarbejde	0,54% 1
Undervisning	2,17% 4
Mere tid til familien	74,46% 137
Egen sygdom, fx. stress/udbrændthed	5,43% 10
Nedtrapning i mine sidste år inden pensionsalderen	0,54% 1
Organisatorisk og/eller frivilligt arbejde	3,26% 6
Andet (angiv venligst)	9,78% 18
I alt	184

S12 Såfremt du bor i eller omkring Storkøbenhavn, Aarhus eller Odense, har du overvejelser om at flytte eller pendle til en af de små yderkantskommuner med rekrutteringsvanskeligheder?

Besvaret: 350 Sprunget over: 9

Svarvalg	Besvarelser
Ja	25,71% 90
Nej	43,71% 153
Spørgsmålet er ikke relevant for mig (bor ikke i en af de nævnte byer/områder)	30,57% 107
I alt	350

Q15 SUBGRUPPE ANALYSE

For at undersøge, om der er særlige forhold, der kendetegner de medlemmer, der har overvejet at flytte (dvs. har svaret enten 'ja' eller 'nej' til spørgsmål 12), er der udført en statistisk analyse. Der er undersøgt for signifikante sammenhænge imellem planer om at flytte og henholdsvis køn, alder, antal børn, og hvor langt i uddannelsen man er.

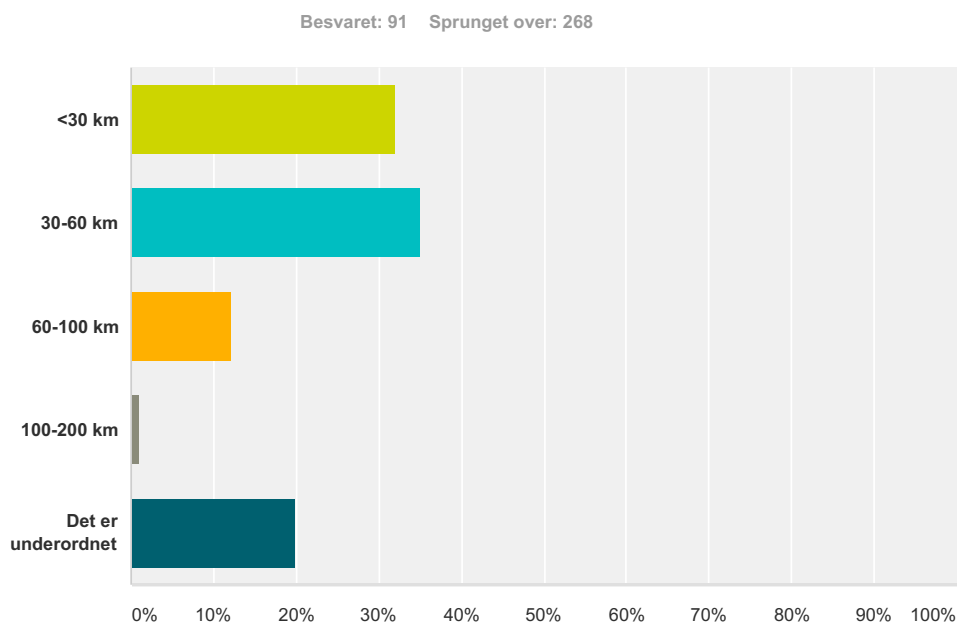
Vi finder, at alder har en signifikant effekt på overvejelser om at flytte til områder med lægemangel. 65 % af respondenterne <30 år har overvejet at flytte, imens kun 21 % af de 35-39-årige svarer det samme.

Vi finder også en statistisk sammenhæng imellem, hvor langt man er i uddannelsen, og hvorvidt man har

overvejet at flytte. For eksempel har 64 % af respondenterne i introduktionsstilling overvejet at flytte, imens kun 17 % af de respondenter, der er i det sidste år af hoveduddannelsen eller færdige speciallæger, overvejer at flytte. Vi finder ingen forskelle på de øvrige faktorer.

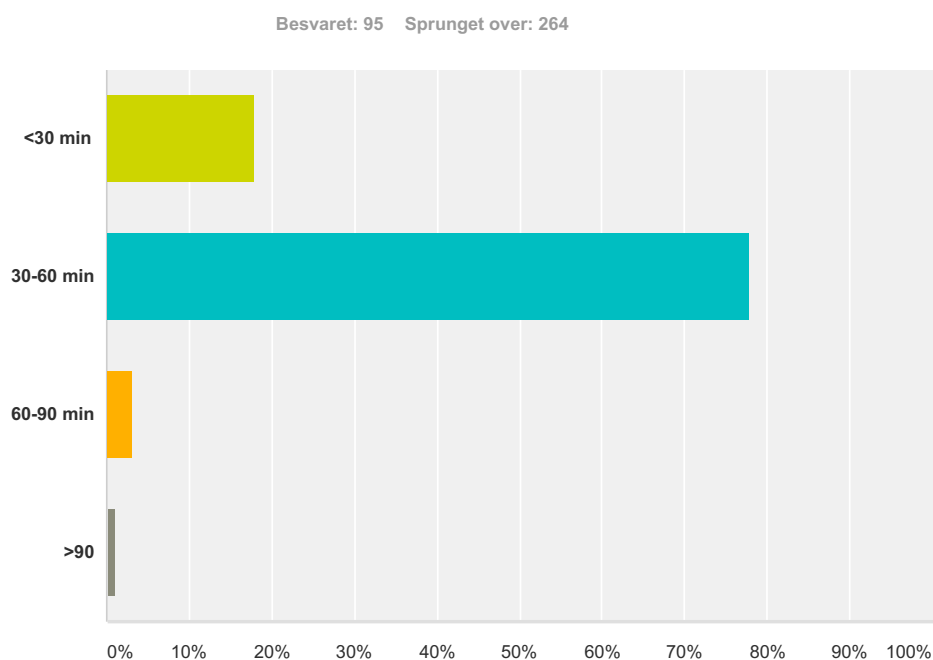
NB: På grund af datasættets størrelse kan resultaterne af denne analyse kun siges at være repræsentativt for deltagerne i undersøgelsen, ikke hele populationen. Det skal også bemærkes, at analysen ikke kan identificere årsagerne til de fundne resultater, men blot beskrive dem. Yderligere oplysninger om statistisk metode mv. kan oplyses ved henvendelse.

S13 Hvor langt væk vil du være klar til at flytte?

Svarvalg	Besvarelser	
<30 km	31,87%	29
30-60 km	35,16%	32
60-100 km	12,09%	11
100-200 km	1,10%	1
Det er underordnet	19,78%	18
I alt		91

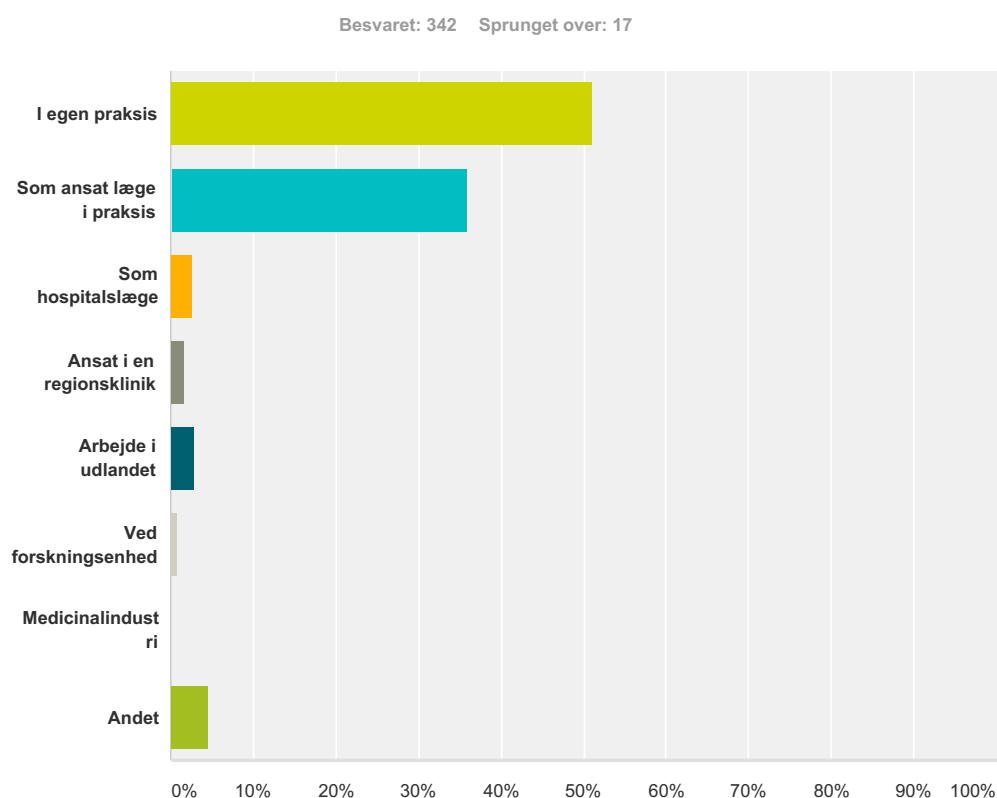
S14 Hvor lang tid vil du maksimalt pendle hver vej?

Svarvalg	Besvarelser
<30 min	17,89% 17
30-60 min	77,89% 74
60-90 min	3,16% 3
>90	1,05% 1
I alt	95

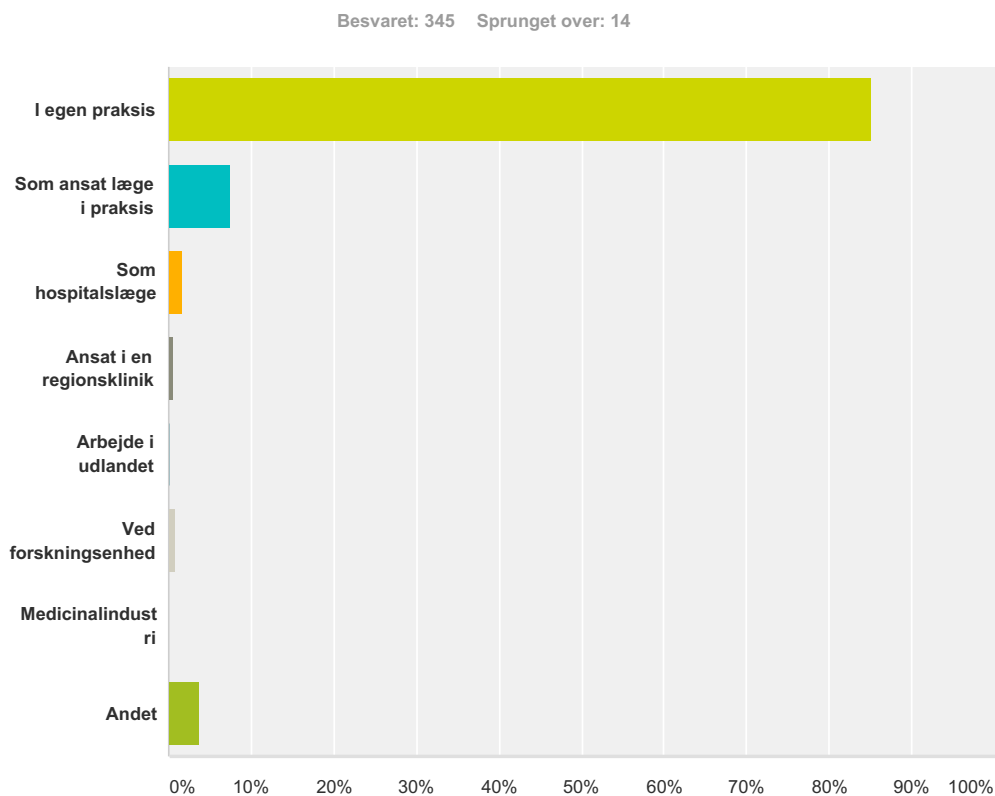

S15 Hvor forestiller du dig, at du arbejder som speciallæge i almen medicin 2 år efter din speciallægeanerkendelse?

Svarvalg	Besvarelser	Antal
I egen praksis	51,17%	175
Som ansat læge i praksis	35,96%	123
Som hospitalslæge	2,63%	9
Ansats i en regionsklinik	1,75%	6
Arbejde i udlandet	2,92%	10
Ved forskningsenhed	0,88%	3
Medicinalindustri	0,00%	0
Andet	4,68%	16
I alt		342

S16 Hvor forestiller du dig, at du arbejder som speciallæge i almen medicin 5 år efter din speciallægeanerkendelse?

Svarvalg	Besvarelser	Antal
I egen praksis	85,22%	294
Som ansat læge i praksis	7,54%	26
Som hospitalslæge	1,74%	6
Ansæt i en regionsklinik	0,58%	2
Arbejde i udlandet	0,29%	1
Ved forskningsenhed	0,87%	3
Medicinalindustri	0,00%	0
Andet	3,77%	13
I alt		345

S17 Hvilke bekymringer har du i forhold til køb af praksis?

(Dette spørgsmål indeholdt flere valgmuligheder og respondenterne havde mulighed for at vælge op til 4. Kun de muligheder med score >30 % er vist her).

■ Usikkerhed for fremtiden i almen praksis	66 %
■ Stor arbejdsbelastning	61 %
■ Øget kontrol af almen praksis (excl. akkreditering)	37 %
■ At skulle forholde sig til mange ikke-lægefaglige ting	37 %
■ Udbrændthed	33 %

S18 Hvad er vigtigst for dig, hvis du skal arbejde i et område med mangel på praktiserende læger?

(Dette spørgsmål indeholdt flere valgmuligheder og respondenterne havde mulighed for at vælge op til 4. Kun de muligheder med score >30 % er vist her).

■ Gode kolleger	66 %
■ Familien skal trives	58 %
■ Mulighed for nedsat tid	48 %
■ Økonomisk belønning	40 %
■ Mulighed for partnerjob	34 %
■ Faglig støtte.....	31 %

S19 Hvad ser du som de største generelle udfordringer som praktiserende læge?

(Dette spørgsmål indeholdt flere valgmuligheder og respondenterne havde mulighed for at vælge op til 4. Kun de muligheder med score >30 % er vist her).

■ At vi får for mange nye udfordringer, uden at der følger ressourcer med:	77 %
■ At fastholde min arbejdsglæde:	33 %
■ At imødekomme krav om mere omfattende dokumentation:	31 %
■ At få tid til både patientarbejdet og kompetenceudvikling:	31 %

S20 Hvilke tiltag kunne få dig til at arbejde i yderområderne?

Vi har modtaget 166 besvarelser i fritekst på dette spørgsmål¹. Selvom besvarelserne er meget forskellige, er der flere emner, der går igen.

Det hyppigste nævnte tiltag er fleksible arbejdsforhold, herunder deltid, flekstid og deltidsansættelse i satellitpraksis i yderområderne. Økonomisk belønning og kompensation for pendlertid er også hyppigt optrædende. Dernæst er mulighed for partnerjob og aktive

lokalmiljøer med skoler, institutioner, natur og kultur med i overvejelserne. Sidst men ikke mindst lægges der vægt på stærke faglige miljøer med mulighed for efteruddannelse, kvalitetsarbejde, undervisning eller forskning.

”

- Den største bekymring er tid
- Fagligt netværk og udvikling samt job til ægtefælle
- Arbejde til partner og mulighed for at arbejde på nedsat tid – også under hoveduddannelsen
- Pakkeløsning med intro- og hoveduddannelse (også gerne KBU) garanteret indenfor samme geografiske område, så man kan købe hus inden hoveduddannelsen. Når man først har slået sig ned, er det sværere at rykke sig
- Jeg har ikke noget imod at pendle til en praksis i yderområderne, hvis jeg kunne få deltid og kompensation for køretiden eller kunne arbejde på turen. Når jeg godt kan få et job tæt på min bopæl, giver det ikke mening selv at skulle 'betale' for at pendle.

S21 Hvilke forventninger/ønsker har du til almen praksis?

Vi har modtaget 143 besvarelser i fritekst på dette spørgsmål². Besvarelserne er diverse, men følgende emner går igen i en stor del af besvarelserne.

Ønsket om fortsat at være selvstændigt erhvervsdrivende er det dominerende emne, efterfulgt af håbet om godt arbejdsmiljø og stor arbejdsglæde. Desuden er ønsket om mere tid til patientarbejdet, høj faglighed og gode muligheder for videreuddannelse hyppigt.

Ønsket om politisk stabilitet samt anerkendelse fra politikere og/eller befolkning er desuden betydeligt.

”

- *Politisk stabilitet og respekt for faget. Anerkendelse fra politikerne og arbejdsro til at koncentrere sig om patienterne*
- *Et godt langt arbejdsliv som selvstændig, hvor der også er tid til min familie*
- *At jeg kan bevare arbejdsglæden igennem hele min karriere*
- *Høj faglighed i det daglige arbejde. Medbestemmelse for eget lægeliv. Balance mellem arbejdsliv og familieliv*

² Der er ikke udført analyser af disse kvalitative data, hvorfor der kun anføres tendenser i besvarelserne.

Konklusion

Den næste generation af almenmedicinere, vores medlemmer, vil gerne almen praksis. 2016-undersøgelsen viser, i lighed med foregående undersøgelser, at langt størstedelen af de almenmedicinere, der er under uddannelse nu, forventer at blive praktiserende læger.

Gode kolleger, selvstændighed og familie prioriteres. Samtidigt frygter de for stor arbejdsbelastning, specielt stigende opgavemængde, men også kontrol og udbrændthed fylder meget.

Rekrutteringsmæssigt viser undersøgelsen, at der er en gruppe af kommende almenmedicinere, som er villige til at flytte, hvis det private puslespil går op. De statistiske analyser indikerer, at de yngre og dem, der endnu ikke er så langt i deres uddannelse, formentlig er de geografisk mest fleksible. Vi foreslår derfor, at man i højere grad fokuserer dele af rekrutteringsindsatsen på dem.

Vi mener, at der er behov for politisk stabilitet. Det indebærer langsigtede løsninger med solide satsninger i områder med lægemangel og ikke mindst mere fleksible arbejdsforhold for at afhjælpe manglen på praktiserende læger i hele Danmark.

Vi håber, at vores undersøgelse kan være med til at sætte fokus på, at alle parter må samarbejde for at sikre en stabil tilgang til specialet almen medicin og til almen praksis fremadrettet.

Sammen kan vi skabe det gode arbejdsliv for almenmedicinere og samtidigt rekruttere både til specialet og til områder med mangel på praktiserende læger til gavn for både patienter og læger.

På vegne af FYAM-udvalget,

Lene Therkelsen
FYAM-formand

Tak!

- til arbejdsgruppen og FYAM-udvalget for udfærdigelsen af undersøgelsen
- til DSAM's sekretariat for kompetent assistance
- til stud. cand. scient. Håkon Sandholdt, Forskningsenheden for Almen Medicin, København, for statistisk assistance
- til samarbejdspartnere og interessenter for den store interesse.